

Razpisi 2026: Kultura, ustvarjalnost in vključujoča družba v Obzorju Evropa ter Ustvarjalna Evropa - ob vključevanju zahtev odprte znanosti

Maja Peharc

NKT za področje odprte znanosti

Evropski raziskovalni prostor - ERA

Sklepi Sveta o prihodnjem upravljanju evropskega raziskovalnega prostora (ERA) – NOVA ERA	Pakt za raziskave in inovacije v Evropi-PAKT	Prvi načrt politik ERA (2022-2024) Drugi načrt politik ERA (2025-2027)	Obzorje Evropa 2021 - 2027
<p>V teh sklepih je opisan okvir upravljanja za prenovljeni Evropski raziskovalni prostor (ERA) in postavljen temelj za izvajanje RI politik in pobud.</p>	<p>Pakt prvič doslej določa načela za raziskave in inovacije. Spodbuja skupno ukrepanje ter poenostavlja spremljanje in usklajevanje.</p>	<p>Načrt politik ERA je strateški instrument, ki državam članicam in Evropski komisiji omogoča, da združijo moči in uskladijo svoja prizadevanja za doseganje ciljev in ambicij ERA.</p>	<p>Program Obzorje Evropa pa kot najmočnejši in najvplivnejši program financiranja raziskav in inovacij v EU igra pri tem ključno vlogo.</p>

Načrt ERA politik – ERA Policy Agenda

20 ukrepov iz načrta politik ERA 2022–2024

Ukrep 1: Omogočiti odprto izmenjavo znanja in ponovno uporabo raziskovalnih rezultatov, vključno z razvojem evropskega oblaka odprte znanosti

→ Uvesti **načela odprte znanosti** v sinergiji z drugimi ustreznimi ukrepi ERA in opredeliti najboljše prakse odprte znanosti s strani različnih skupnosti, da bi odprta znanost postopoma postala »nova normalnost«

→ Uvesti **ključne komponente in storitve EOSC**, združiti obstoječe podatkovne infrastrukture v Evropi in razviti okvire skupnosti za interoperabilnost raziskovalnih podatkov in nadzor kakovosti virov EOSC

→ Vzpostaviti **mehanizem za zbiranje podatkov in naložb**, politik, digitalnih raziskovalnih rezultatov, znanj in spretnosti na področju odprte znanosti in zmogljivosti infrastrukture, povezanih z EOSC, ter ga povezati z mehanizmom za spremljanje ERA

11 strukturnih politik in 8 ukrepov ERA 2025-2027

STRUKTURNE POLITIKE

Politika 1: Omogočanje odprte znanosti z deljenjem in ponovno uporabo podatkov, vključno z evropskim oblakom za odprto znanost (EOSC)

UKREP:

Ukrep 1: Zagotavljanje enakosti v odprti znanosti

Obzorje Evropa 2021-2027

Strateški načrt 2021-2024

Strateški načrti 2025-2027

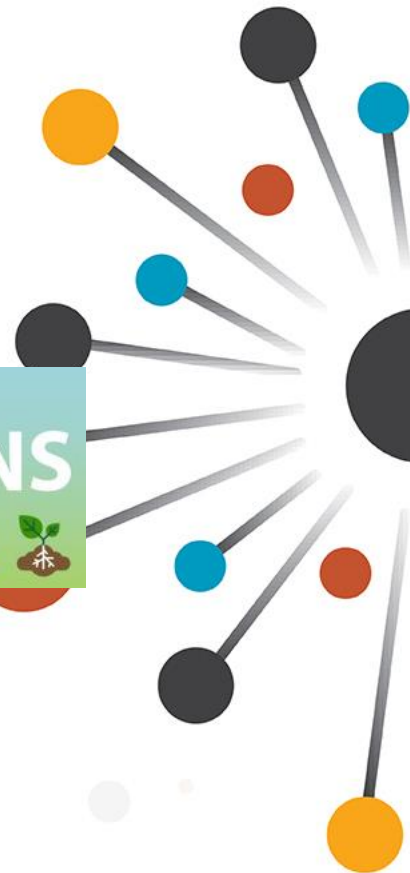
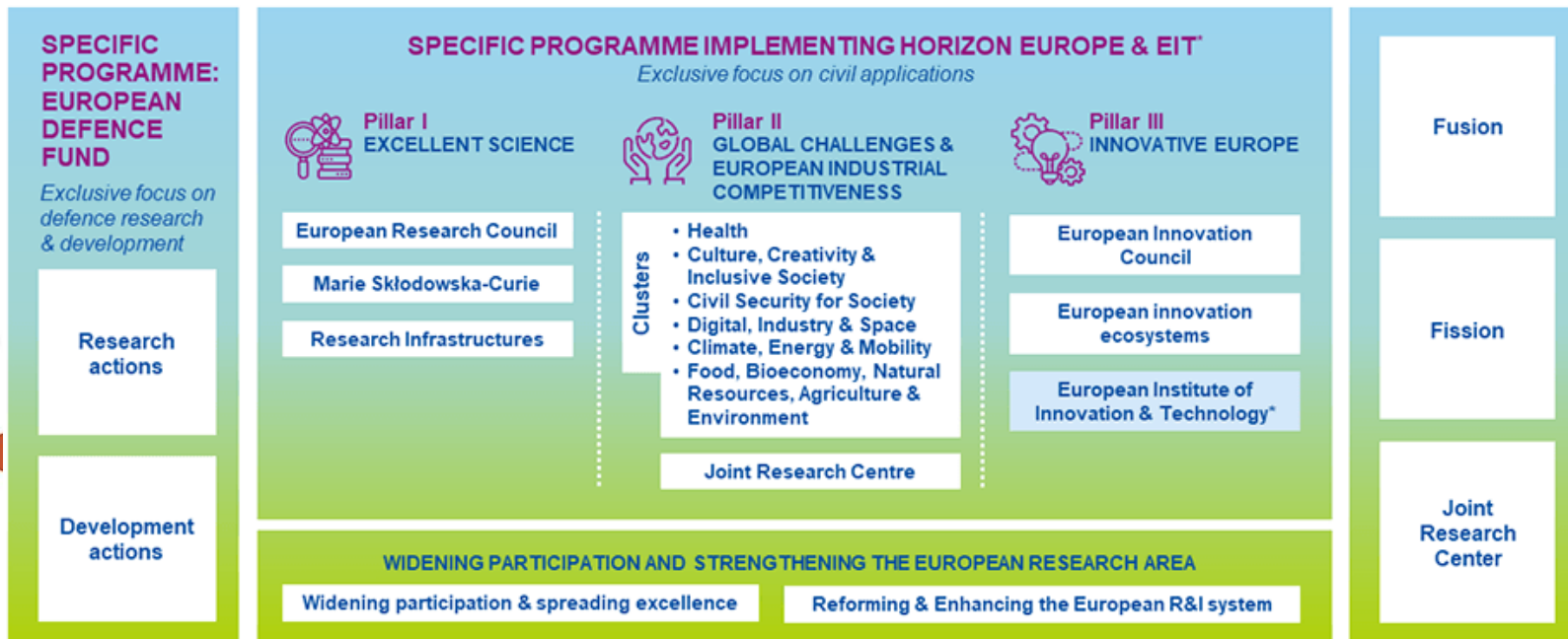
Delovni program
2021-2023

Delovni program
2023-2025

Delovni program
2026-2027

HORIZON EUROPE

EURATOM

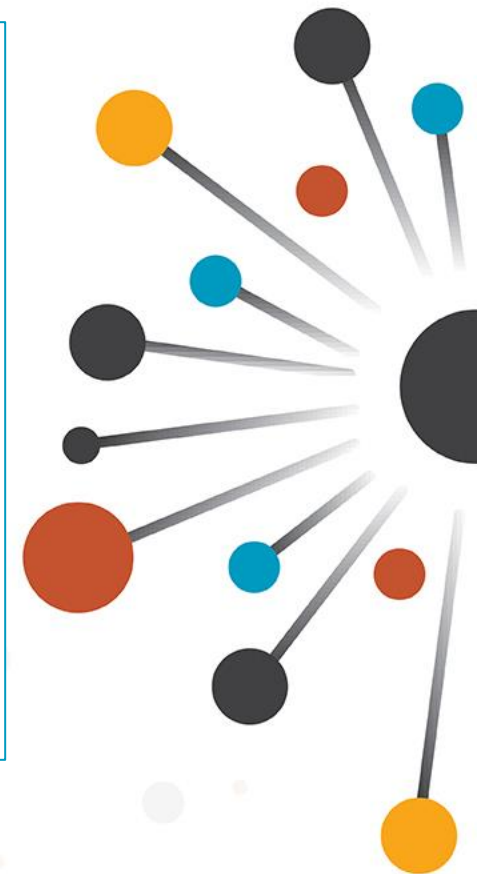

REGULATION (EU) 2021/695 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing Horizon Europe – the Framework Programme for Research and Innovation, laying down its rules for participation and dissemination

Article 14

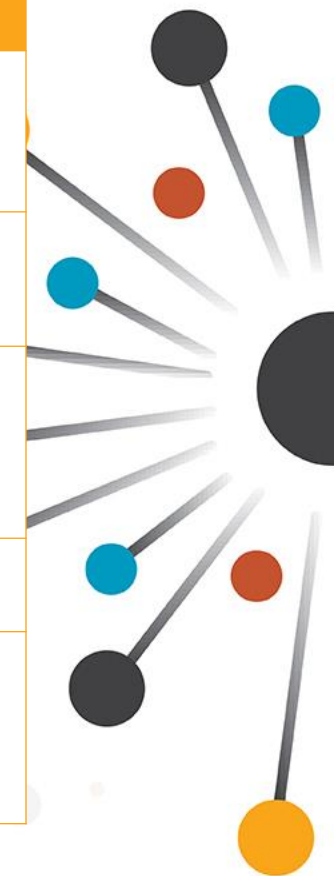
Open science

1. The Programme shall encourage **open science** as an approach to the scientific process based on cooperative work and diffusing knowledge, in particular in accordance with the following elements which shall be ensured in accordance with Article 39(3) of this Regulation:
  - (a) open access to scientific publications resulting from research funded under the Programme;
  - (b) open access to research data, including those underlying scientific publications, in accordance with the principle 'as open as possible, as closed as necessary'.
2. The principle of reciprocity in **open science** shall be promoted and encouraged in all association and cooperation agreements with third countries, including agreements signed by funding bodies entrusted with the indirect management of the Programme.
3. Responsible management of research data shall be ensured in line with the principles 'findability', 'accessibility', 'interoperability' and 'reusability' (the 'FAIR principles'). Attention shall also be paid to the long-term preservation of data.
4. Other **open science** practices shall be promoted and encouraged, including for the benefit of SMEs.

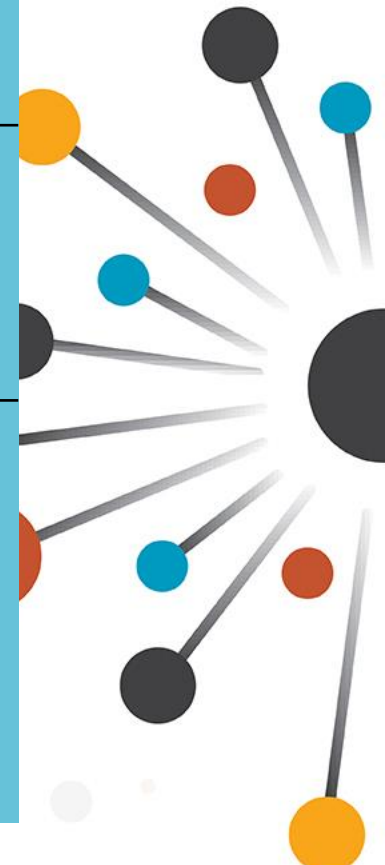
Ključni izzivi odprte znanosti v ERA

IZBOLJŠATI RAZISKAVE IN INOVACIJE	ZAGOTAVLJATI USTREZNE POGOJE ZA IZVAJANJE RAZISKAV IN INOVACIJ
Odprte znanstvene publikacije.	Implementacija odgovornih metrik za vrednotenje znanstvenoraziskovalnega dela.
Deljenje podatkov po načelih FAIR.	Nagrajevanje in spodbujanje praks odprte znanosti.
Ponovitev raziskav in ponovna uporaba rezultatov.	Ustrezne kompetence in znanja za uporabo praks odprte znanosti za delovanje v skladu z integriteto.
Zgodnje in odprto deljenje raziskav.	Odprte raziskovalne infrastrukture.
Širša družbena angažiranost in odgovornost pri znanstvenoraziskovalnem delu.	

Odprta znanost v okvirnih programih skozi leta

2008 - 7. okvirni program	2014 – Obzorje 2020	2017 – Obzorje 2020	2021 – Obzorje Evropa	2028 – Obzorje Evropa
<i>Pilotna vpeljava odprte znanosti</i>	<i>Odprta znanost obvezna</i>	<i>Odprta znanost obvezna</i>	<i>Odprta znanost vključena v FP</i>	<i>Odprta znanost vključena v FP</i>
Arhiviranje in odprti dostop do publikacij	Arhiviranje in odprti dostop do publikacij Pilotno testiranje NRRP	Arhiviranje in odprti dostop do publikacij NRRP obvezen, z izjemami	Obvezne prakse Priporočene prakse	Obvezne prakse? Priporočene prakse?

ZAHTEVE ODPRTE ZNANOSTI V OBZORJU EVROPA

Zahteve odprte znanosti v Obzorju Evropa 21-27

ZAHTEVE ODPRTE ZNANOSTI			Opomba
UPRAVLJANJE S PODATKI OZ. NAČRTI RAVNANJA Z RAZISKOVALNIMI PODATKI	NRRP - Data Management Plan (DMP)	OBVEZNO	Eden prvih rezultatov projekta (<i>deliverable</i>).
PONOVNA UPORAVA N PREVERLJIVOST REZULTATOV RAZISKAV	Informacije o rezultatih, orodjih, instrumentih itn. ter dostop do podatkov, za validacijo raziskave.	OBVEZNO	Upoštevanje načel FAIR.
ODPRTO DELJENJE REZULTATOV RAZISKAV, PREKO REPOZITORIJEV	Odprti dostop do publikacij, podatkov, programske opreme, modelov, algoritmov itn. > vseh rezultatov raziskav.	OBVEZNO	Velja obvezno za recenzirane publikacije in raziskovalne podatke, po principu „odprto kolikor mogoče, zaprto kolikor potrebno“. <i>Priporočljivo za vse ostale rezultate.</i>
ZGODNJE DELJENE RAZISKAV, PODATKOV ITN.	Pred-registracije, registracijska poročila, arhiviranje nerecenziranih verzij objav int.	PRIPOROČLJIVO	
SODELOVANJE V ODPRTIH RECENZIJSKIH POSTOPKIH	Objava prispevkov v odprtih revijah ali platformah.	PRIPOROČLJIVO	Kot npr. Open Reserach Europe (ORE).
OBČANSKA ZNANOSTI	Vključevanje metod občanske znanosti v raziskovalno delo.	PRIPOROČLJIVO	Kot npr. crowd-sourcing, vključevanje v načrtovanje raziskav itn.

Delovni program 2026-2027

5. Culture, Creativity and Inclusive Society

Že v uvodu na strani 10 spodbuja prijavitelje, da v projekt vnesejo **več kot le obvezne prakse!**

Applicants are encouraged to consider, where appropriate, interweaving in the methodology of their proposals **open science** practices **beyond the mandatory** requirements of Horizon Europe, such as early and open sharing of research (e.g. through preprints), measures to ensure reproducibility of research outputs, open access to research outputs other than publications or data, participation in open peer-review.

Projektna prijava

DEL A – „ADMINISTRATIVNI“ DEL

- 5 najbolj pomembnih preteklih objav, podatkovnih sklopov ali drugih dosežkov.
- Objave morajo biti v *odprtem dostopu*, podatki pa dostopni po načelu **FAIR** in „odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je nujno“ – retroaktivna odprtost in dostopnost v repozitorijih.

List of up to 5 publications, widely-used datasets, software, goods, services, or any other achievements relevant to the call content.

Type of achievement	Short description
[Publication]	Key elements of the achievement, including a short qualitative assessment of its impact and (where available) its digital object identifier (DOI) or other type of persistent identifier (PID). Publications, in particular journal articles, are expected to be open access. Datasets are expected to be FAIR and 'as open as possible, as closed as necessary'.
[Dataset]	
[Software]	
[Good]	
[Service]	

Projektna prijava

DEL B – „VSEBINSKI“ DEL

Obvezne prakse OZ se ocenjujejo v dveh kriterijih in morajo biti **KONKRETNO** navedene.

- 1) Kriterij I. **ODLIČNOST**, v delu **METODOLOGIJA**
Razlike glede na **tip** razpisa!

RIA
IA

- Describe how appropriate open science practices are implemented as an integral part of the proposed methodology. Show how the choice of practices and their implementation are adapted to the nature of your work, in a way that will increase the chances of the project delivering on its objectives *[e.g. 1 page]*. If you believe that none of these practices are appropriate for your project, please provide a justification here.

CSA

- Describe how appropriate open science practices are implemented as an integral part of the proposed methodology. Show how the choice of practices and their implementation are adapted to the nature of your work, in a way that will increase the chances of the project delivering on its objectives *[e.g. 1 page, including research data management]*. If you believe that none of these practices are appropriate for your project, please provide a justification here.

MREŽA
NACIONALNIH
KONTAKTNIH TOČK
Obzorje Evropa

Projektna prijava

- Describe how appropriate open science practices are implemented as an integral part of the proposed methodology. Show how the choice of practices and their implementation are adapted to the nature of your work, in a way that will increase the chances of the project delivering on its objectives [e.g. 1 page]. If you believe that none of these practices are appropriate for your project, please provide a justification here.

⚠ *Open science is an approach based on open cooperative work and systematic sharing of knowledge and tools as early and widely as possible in the process. Open science practices include early and open sharing of research (for example through preregistration, registered reports, pre-prints, or crowd-sourcing); research output management; measures to ensure reproducibility of research outputs; providing open access to research outputs (such as publications, data, software, models, algorithms, and workflows); participation in open peer-review; and involving all relevant knowledge actors including citizens, civil society and end users in the co-creation of R&I agendas and contents (such as citizen science).*

⚠ *Please note that this question does not refer to outreach actions that may be planned as part of communication, dissemination and exploitation activities. These aspects should instead be described below under 'Impact'.*

⚠ *Proposals selected for funding under Horizon Europe will need to develop a detailed data management plan (DMP) for making their data/research outputs findable, accessible, interoperable and reusable (FAIR) as a deliverable by month 6 and revised towards the end of a project's lifetime. The DMP should describe how research outputs (especially research data) generated and/or collected during the project will be managed so as to ensure that they are findable, accessible, interoperable and reusable.*

⚠ *For guidance on open science practices and research data management, please refer to the relevant section of the [HE Programme Guide](#) on the Funding & Tenders Portal.*

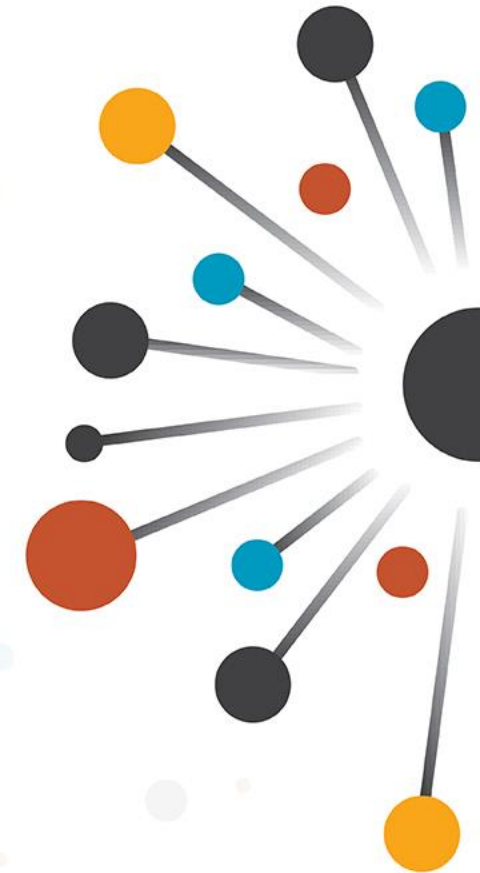
Projektna prijava

Kako se kriterij I. ocenjuje v delu odprte znanosti?

1. Excellence

The following aspects will be taken into account, to the extent that the proposed work corresponds to the description in the work programme:

- Clarity and pertinence of the project's objectives, and the extent to which the proposed work is ambitious, and goes beyond the state of the art.
- Soundness of the proposed methodology, including the underlying concepts, models, assumptions, inter-disciplinary approaches, appropriate consideration of the gender dimension in research and innovation content, and the **quality of open science practices**, including sharing and management of research outputs and engagement of citizens, civil society and end users where appropriate.

Projektna prijava

2) Kriterij III. KVALITETA IN UČINKOVITOST IZVEDBE, v delu **ZMOGLJIVOST UDELEŽENCEV IN KONZORCIJA KOT CELOTE**

RIA
IA
CSA

- Describe the consortium. How does it match the project's objectives, and bring together the necessary disciplinary and inter-disciplinary knowledge? Show how this includes expertise in social sciences and humanities, **open science practices**, and gender aspects of R&I, as appropriate. Include in the description affiliated entities and associated partners, if any.

Projektna prijava

3.2 Capacity of participants and consortium as a whole [e.g. 3 pages]

⚠ *The individual participants of the consortium are described in a separate section under Part A. There is no need to repeat that information here.*

- Describe the consortium. How does it match the project's objectives, and bring together the necessary disciplinary and inter-disciplinary knowledge? Show how this includes expertise in social sciences and humanities, open science practices, and gender aspects of R&I, as appropriate. Include in the description affiliated entities and associated partners, if any.
- Show how the partners will have access to critical infrastructure needed to carry out the project activities.
- Describe how the members complement one another (and cover the value chain, where appropriate)
- In what way does each of them contribute to the project? Show that each has a valid role, and adequate resources in the project to fulfil that role.
- If applicable, describe the industrial/commercial involvement in the project to ensure exploitation of the results and explain why this is consistent with and will help to achieve the specific measures which are proposed for exploitation of the results of the project (see section 2.2).
- **Other countries and international organisations:** If one or more of the participants requesting EU funding is based in a country or is an international organisation that is not automatically eligible for such funding (entities from Member States of the EU, from Associated Countries and from one of the countries in the exhaustive list included in the Work Programme General Annexes B are automatically eligible for EU funding), explain why the participation of the entity in question is essential to successfully carry out the project.

Pogodbene obveznosti

Izbrani projekti se v GRANT AGREEMENTU zavežejo tudi k zahtevam ODPRTE ZNANOSTI:

UPRAVLJANJE Z RAZISKOVALNIMI PODATKI	ODPRTI DOSTOP TO ZNANSTVENIH PUBLIKACIJ
Upravičenec mora odgovorno <u>upravljati</u> z digitalnimi raziskovalnimi podatki, ki nastanejo tekom raziskave, <u>skladno z načeli FAIR</u> .	Upravičenec mora zagotoviti odprti dostop do recenziranih znanstvenih objav, ki so rezultat projekta.
Načrt ravnanja z raziskovalnimi podatki (NNRP) Repozitoriji Licence in izjeme Ponovna uporaba podatkov in metapodatkov	Repozitoriji Licence in avtorskopravna vprašanja Ponovna uporaba podatkov in metapodatkov Upravičeni stroški za odprti dostop

Annotated grant Agreement

Open Science

Open science: open access to scientific publications

The beneficiaries must ensure open access to peer-reviewed scientific publications relating to their results. In particular, they must ensure that:

- at the latest at the time of publication, a machine-readable electronic copy of the published version or the final peer-reviewed manuscript accepted for publication, is deposited in a trusted repository for scientific publications
- immediate open access is provided to the deposited publication via the repository, under the latest available version of the Creative Commons Attribution International Public Licence (CC BY) or a licence with equivalent rights; for monographs and other long-text formats, the licence may exclude commercial uses and derivative works (e.g. CC BY-NC, CC BY-ND) and
- information is given via the repository about any research output or any other tools and instruments needed to validate the conclusions of the scientific publication.

Beneficiaries (or authors) must retain sufficient intellectual property rights to comply with the open access requirements.

Metadata of deposited publications must be open under a Creative Commons Public Domain Dedication (CC 0) or equivalent, in line with the FAIR principles (in particular machine-actionable) and provide information at least about the following: publication (author(s), title, date of publication, publication venue); Horizon Europe or Euratom funding; grant project name, acronym and number; licensing terms; persistent identifiers for the publication, the authors involved in the action and, if possible, for their organisations and the grant. Where applicable, the metadata must include persistent identifiers for any research output or any other tools and instruments needed to validate the conclusions of the publication.

Only publication fees in full open access venues for scientific publications are eligible for reimbursement.

Open science: research data management

The beneficiaries must manage the digital research data generated in the action ('data') responsibly, in line with the FAIR principles and by taking all of the following actions:

- establish a data management plan ('DMP') (and regularly update it)
- as soon as possible and within the deadlines set out in the DMP, deposit the data in a trusted repository; if required in the call conditions, this repository must be federated in the EOSC in compliance with EOSC requirements
- as soon as possible and within the deadlines set out in the DMP, ensure open access — via the repository — to the deposited data, under the latest available version of the Creative Commons Attribution International Public License (CC BY) or Creative Commons Public Domain Dedication (CC0) or a licence/dedication with equivalent rights, following the principle 'as open as possible as closed as necessary', unless providing open access would in particular:
  - be against the beneficiary's legitimate interests, including regarding commercial exploitation, or
  - be contrary to any other constraints, in particular the EU competitive interests or the beneficiary's obligations under this Agreement; if open access is not provided (to some or all data), this must be justified in the DMP
- provide information via the repository about any research output or any other tools and instruments needed to re-use or validate the data.

Metadata of deposited data must be open under a Creative Commons Public Domain Dedication (CC 0) or equivalent (to the extent legitimate interests or constraints are safeguarded), in line with the FAIR principles (in particular machine-actionable) and provide information at least about the following: datasets (description, date of deposit, author(s) and embargo); Horizon Europe or Euratom funding; grant project name, acronym and number; licensing terms; persistent identifiers for the dataset, the authors involved in the action, and, if possible, for their organisations and the grant. Where applicable, the metadata must include persistent identifiers for related publications and other research outputs.

Ravnanje z raziskovalnimi podatki

- Upravičenci morajo z raziskovalnimi podatki, ustvarjenimi v okviru projekta, ravnati odgovorno, skladno s **FAIR ukrepi** in po načelu „**odprto kolikor mogoče, zaprto kolikor nujno**“.
- **Zahtevana sta dva pogoja:**
  - Vzpostavitev in redno posodabljanje **NRRP** – Načrt ravnanja z raziskovalnimi podatki.
  - Shramba in arhiviranje podatkov v zaupanja vrednem repozitoriju:
    - ❖ V najkrajšem možnem času in skladno z NRRP (repozitorij usklajen z EOSC).
    - ❖ Odprti dostop do podatkov v repozitoriju, skladen z odprto licenco (CC BY, CC0 ali enakovredne) po načelu „odprto kolikor mogoče, zaprto kolikor nujno“.
    - ❖ V repozitoriju zagotoviti informacije o kakršnih koli drugih rezultatih, orodjih in instrumentih potrebnih za validacijo in ponovno uporabo podatkov (reproducibility).

As a general rule, open access to other research outputs such as software, models, algorithms, workflows, protocols, simulations, electronic notebooks and others is not required but **strongly recommended**. Access to 'physical' results like cell lines, biospecimens, compounds, materials, etc. is also **strongly encouraged**.

NRRP – Načrt ravnanja z raziskovalnimi podatki

- **NRRP** je del metodologije projekta, saj dobro pripravljen načrt omogoča učinkovitejšo in kakovostnejše delo, povečuje varnost informacij in podatkov. NRRP naj:
  - bo formalni, a **živ*** dokument.
  - opisuje vse vidike življenjskega cikla podatkov za celotno trajanje projekta – pred, med in po.
- **NRRP se oddaja:**
  - Prva oddaja določena v Grant Agreement, običajno v roku 6 mesecev od podpisa pogodbe.
  - Potrebno obvezno ažurirati pri projektih, ki trajajo dlje kot 12 mesecev.
  - Obvezno ažurirati ob koncu projekta (priporočilo: pregled NRRP in primerjavo z dejanskim stanjem).
- **ŽIV DOKUMENT** pomeni, da se tekom izvajanja projekta lahko SPREMENI (ažurira, dopolni), še posebej pri:
  - nastanku novih podatkov,
  - spremembi v načinu dostopanja do podatkov,
  - spremembi digitalnega skrbništva,
  - spremembi doseganje ciljev,
  - spremembi internih politik.
- NRRP naj bo odprto dostopen pod odprto licenco (CC BY), razen v izjemnih primerih.

Načela FAIR

<u>F</u>INDABLE zagotavljanje najdljivosti	<u>A</u>CCESIBLE zagotavljanje dostopnosti
<i>(meta)podatki morajo biti enostavno najdljivi, tako s strani fizičnih uporabnikov kot iskalnih algoritmov</i>	<i>(meta)podatki morajo biti dostopni, vključno z morebitnimi postopki avtentikacije in avtorizacije</i>
<p>F1. (Meta)podatki so opremljeni s PID.</p> <p>F2. Podatki so opisani z obogatenimi metapodatki (glej R1).</p> <p>F3. Metapodatki vsebujejo enoličen identifikator, ki jih opisujejo (npr. spletno povezavo).</p> <p>F4. (Meta)podatki so indeksirani v bibliografskih indeksih, ki omogočajo iskanje.</p>	<p>A1. (Meta)podatki so dostopni z uporabo pripadajočih identifikatorjev po standardnih komunikacijskih protokolih.</p> <p>A1.1. Protokol je odprt, brezplačen in univerzalen.</p> <p>A1.2. Protokol omogoča avtentikacijo in avtorizacijo, kjer potrebno.</p> <p>A2. Metapodatki so dostopni tudi po tem, ko podatki niso več na voljo.</p>
<u>I</u>NTEROPERABLE zagotavljanje interoperabilnosti	<u>R</u>EUSEABLE zagotavljanje ponovne uporabe
<i>(meta)podatki morajo biti integrirani z drugimi podatki in omogočati uporabo aplikacij za potrebe analiz, hrambe in procesiranja</i>	<i>(meta)podatki morajo biti dobro opisani, da omogočajo ponovljivost ali ponovno uporabo</i>
<p>I1. (Meta)podatki so zapisani v formalnem, splošno dostopnem in široko uporabljanem jeziku za razširjanje znanja.</p> <p>I2. (Meta)podatki uporabljajo geslovnike, ki sledijo načelom FAIR.</p> <p>I3. (Meta)podatki vključujejo tudi sklice tudi na druge (meta)podatke.</p>	<p>R1. (Meta)podatki so bogato opisani z ustreznimi atributi.</p> <p>R1.1. (Meta)podatki so opremljeni z ustrežno licenco.</p> <p>R1.2. Izvor (meta)podatkov je natančno opisana.</p> <p>R1.3. (Meta)podatkov izpolnjujejo uveljavljene standarde na posameznem raziskovalnem področju.</p>

Trajni identifikatorji (digitalnih) objektov

- PID (=PERSISTANT IDENTIFIER) predstavlja enolično in trajno povezavo do različnih digitalnih in ne-digitalnih objektov (npr. raziskovalni podatki, objave, ampak tudi raziskovalci afilacije itn.)
- PIDi so ključni pri zagotavljanju najdljivosti in trajnega dostopa do rezultatov raziskav.
- Poznamo različne PIDE,
  - za digitalne objekte se pogosto uporablja DOI (Digital Object Identifier),
  - dodatno še Handle, ARK (Archival Resource Key), PURL (Persistent Uniform Resource Locator), URN (Universal Resource Name).

Odprte objave

- V Grant Agreementu se upravičenci **zavežejo** k odprtem objavljanju.
- Upravičenci projektov Obzorje Evropa **morajo** zagotoviti odprti dostop do recenziranih znanstvenih publikacij (članki, monografije, ostale publikacije), ki se nanašajo na njihove rezultate.
- **Zlasti morajo zagotoviti:**
  - Da sta najpozneje ob objavi strojno berljiva elektronska kopija objavljane različice članka (VoR, Version of Record) ali končni recenzirani rokopis (AAM, Author Accepted Manuscript), sprejet za objavo, shranjena v zaupanja vrednem repozitoriju za znanstvene publikacije.
  - Takojšen odprt dostop do članka, označenega z odprto licenco (npr. CC BY ali z enakovredno) v repozitoriju.
    - Pri odprti objavi monografije ali ostalih obsežnejših publikacij se lahko uporabi odprta licenca, ki omejuje nadaljnjo komercialno uporabo ali izpeljava dela (npr. CC BY-NCM, CC BY-ND).

Odprte objave

- Upravičenci lahko članke objavijo na kakršen koli način, ki omogoča izpolnjevanje obveznosti takojšnje odprtosti:
  - V **zlatih** revijah oz. revijah, ki so v celoti odprte brez naročnine za branje.
  - Na založniških platformah za odpre objave (npr. Open Research Europe).
  - V **hibridnih** revijah, ki so le deloma odprte (le tisti članki, za katere avtorji plačajo APC).*

*Plačilo APC za odpre objave v hibridnih revijah NI UPRAVIČEN STROŠEK znotraj Obzorja Evrope.

- Evropska komisija za odprte objave v programu Obzorja Evrope ponuja založniško platformo Open Research Europe:
  - objave brezplačne.
  - vse discipline in različni tipi člankov
  - VoR se avtomatično shrani v Zenodo.

Odprte objave – izjeme!

- Izjeme pri odprtem deljenj se nanašajo večinoma na deljenje RAZISKOVALNIH PODATKOV.
- Upravičencem **NI POTREBNO** zagotoviti odprtega dostopa do podatkov, v primerih:
  - Odprt dostop do podatkov ogroža zakonite interese upravičenca, vključno s komercialnim izkoriščanjem (npr. patenti), zaščita osebnih podatkov itn.
  - Odprt dostop do podatkov je v nasprotju s kakršnimi koli drugimi omejitvami, zlasti s konkurenčnimi interesi EU ali obveznostmi upravičenca po pogodbi o financiranju.
- Omejitve dostopa (za vse ali del podatkov) morajo biti utemeljene v NRRP.

Licence Creative Commons

1. CC0: No rights reserved – Brez pridržanih pravic

S to licenco se avtorji odpovejo vsem pravicam ter jih popolnoma prepustijo javni domeni, tako da jih lahko drugi uporabljajo, izboljšujejo in spreminjajo brez omejitev avtorskega prava ali pravil podatkovnih baz.

Vse ostale licence CC zahtevajo navedbo avtorstva:

2. CC BY: Attribution – Priznavanje avtorstva

Navedba avtorjev, a ne na način, iz katerega bi bilo mogoče sklepati, da avtorji promovirajo uporabnike ali njihove delo.

3. CC BY-SA: Attribution-ShareAlike – Priznanje avtorstva-Deljenje pod enakimi pogoji

Uporabniki lahko kopirajo, distribuirajo, prikazujejo in spreminjajo delo, vse dokler distribucija in spreminjanje potekata pod enakimi pogoji ter ob omembi izvirnega avtorstva.

4. CC BY-NC: Attribution-NonCommercial – Priznanje avtorstva-Nekomercialno

Uporabniki lahko kopirajo, distribuirajo, prikazujejo in spreminjajo delo v kakršnekoli namene razen komercialnih, uporabniki pa morajo navesti avtorje.

5. CC BY-ND: Attribution-NoDerivatives – Priznanje avtorstva-Brez predelav

Uporabniki lahko kopirajo, distribuirajo in prikazujejo samo izvirne kopije dela ob omembi izvirnega avtorstva.

6. CC BY-NC-SA: Attribution-NonCommercial-ShareAlike – Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Deljenje pod enakimi pogoji

Uporabniki lahko kopirajo, distribuirajo, prikazujejo in spreminjajo delo v nekomercialne namene, vse dokler distribucija in spreminjanje potekata pod enakimi pogoji ter ob omembi izvirnega avtorstva.

7. CC BY-NC-ND: Attribution-NonCommercial-NoDerivatives – Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Uporabniki lahko kopirajo, distribuirajo in prikazujejo samo izvirne kopije dela v nekomercialne namene in ob omembi izvirnega avtorstva.

Zaupanja vredni repozitoriji

Zaupanja vredni repozitoriji so:

- Certificirani (npr. CoreTrustSeal, DIN 31644, ISO 16363 itn.)
- Področni repozitoriji, ki so priznani in se uporabljajo na določenem znanstvenem področju
- Splošni in institucionalni repozitoriji, ki imajo značilnosti zaupanja vrednih repozitorijev

Imenik: <https://www.re3data.org/>

- Zaupanja vredni repozitoriji imajo določene **funkcionalnosti, ki omogočajo FAIR** deljenje podatkov in druge tehnične/organizacijske zahteve za shrambo in uporabo.

Smernice za npr. podatkovni repozitorij: <https://guidelines.openaire.eu/en/latest/>

- Rezultati projektov financiranih s strani Obzorje Evropa **morajo** biti shranjeni v repozitorij, ki je usklajen z zahtevami in standardi EOSCa (European Open Science Cloud): <https://eosc.eu/eosc-about>

**MREŽA
NACIONALNIH
KONTAKTNIH TOČK**
Obzorje Evropa

Odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je nujno.

- **Vsi viri, ki se uporabljajo v raziskavah, razen znanstvenih publikacij:**

Raziskovalni podatki so vse informacije, digitalne in nedigitalne, ustvarjene kot del znanstvenega procesa, na katerih temeljijo znanstveni zaključki.

Običajno ima vsak raziskovalec, ki izvaja izvirno raziskavo, raziskovalne podatke. Izvirna raziskava je raziskava, ki ne temelji izključno na povzetku, pregledu ali interpretaciji prejšnjih objav.

- **V digitalni obliki:**

Raziskovalni podatki v humanistiki so vsi viri in rezultati, ki se jih zbira, opisuje, vrednoti in/ali proizvaja v kontekstu humanističnih raziskav in katere se lahko hrani v strojno berljivi obliki za namen arhiviranja, citiranosti in ponovne uporabe.

Humanistika: večinoma uporaba kulturnih objektov kot so rokopisi, besedila, slike, posnetki ipd., ki se jih kot digitalne surogate nato lahko še dodatno obdela, vizualizira, označi, poveže in interpretira.

GLAM ustanove: kulturna dediščina.

area of the proposal should be provided in no more than one page. If open science practices are not applicable to the proposal, justifications should be provided so that, if evaluators agree, open science will not be taken into consideration in the evaluation.

Priporočene prakse OZ

In Horizon Europe, open science practices are considered in the evaluation of proposals, under 'Excellence' and under the 'Quality and efficiency of implementation'.²¹ There are mandatory open science practices, which are required for all projects through the Model Grant Agreement and/or through the work programme or call conditions, and recommended practices (all open science practices that are not mandatory). Recommended open science practices are incentivised through their the evaluation at the proposal stage. Proposers should be aware of both mandatory and recommended practices and integrate them into their proposals.

Recommended open science practices

These are open science practices beyond the mandatory ones, such as involving all relevant knowledge actors, including citizens, early and open sharing of research, output management beyond research data, open peer-review. This is a non-exhaustive list of practices that proposers are expected to adopt when possible and appropriate for their projects. Finally, certain work programme topics or call conditions may encourage specific additional open science practices.

A clear explanation of how they will adopt **recommended practices**, as appropriate for their projects, will result in a higher evaluation score.

Hvala za vašo pozornost!

Maja Peharc, maja.peharc@gov.si

*NKT za Reformo in izboljšanje evropskega sistema raziskav in inovacij
(ERA) ter vprašanja odprte znanosti*

